

Diàlegs amb l'art

El parc infantil del Prat de l'Albereda de Morella

Una experiència docent coordinada pel professor d'escultura Joan Valle

*The Prat de l'Albereda de Morella playground
A teaching experience coordinated by the teacher Joan Valle*

Enric Teixidó Simó. Professor de la Facultat de Belles Arts, UB. Universitat de Barcelona.
eteixidoasura@ub.edu

El professor d'escultura de la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona, Joan Valle Martí, ha desenvolupat tot un seguit de recursos metodològics basats en l'experimentació de dues disciplines, l'activitat artística i la docència en l'àmbit de l'escultura. Totes dues han mantingut un procés de retroalimentació. A continuació, oferim una aproximació a un dels projectes més rellevants de la metodologia aplicada per Joan.

Bon dia, Valle, la teva trajectòria docent en el camp de l'escultura té un recorregut de diverses dècades. Quan comences a fer de professor d'escultura?

L'escultura i la docència han anat interactuant en tota la meva trajectòria. Practicar l'escultura i assumir la tasca de docent ha estat quasi bé una unitat d'aspectes complementaris. Ben aviat, a Castelló, amb divuit i dinou anys, cap al 1973, em veig amb la necessitat de treballar i acabar el darrer curs de d'institut, el COU. Al Col·legi de la Diputació de la plaça Fadrell, llavors situat on està actualment l'Escola d'Arts i Oficis, em permeten portar un taller d'activitat plàstica i allí vaig poder tallar algunes pedres d'enderrocs. Amb els alumnes interns d'aquest col·legi, vam modelar un cap amb guix, espantós, vam embrutar taules i portes velles amb pots de pintura, vam fer experiències molt intuïtives i lliures després de visitar el Museu d'Art Contemporani de Vilafamés.

Amb dubtes sobre el meu futur immediat, vaig decidir anar a Barcelona a fer Belles Arts i, per poder cursar els estudis de l'especialitat d'escultura, vaig haver de treballar i estudiar al mateix temps. Van ser anys durs i molt intensos.

Quin ha estat el teu recorregut docent en l'especialitat d'escultura?

En acabar Belles Arts el 1979, vaig buscar una feina de professor de dibuix al batxillerat, a un centre cooperatiu, Unitec, a Barcelona; posteriorment vaig anar a treballar a un parell d'instituts públics, un de Tarragona, el 1981, i al curs següent, un de les rodalies de Barcelona. Al primer trimestre del curs 1982-83 vaig guanyar un concurs per a una plaça de professor d'escultura a la Llotja, el centre oficial d'Arts i Oficis de Barcelona, i tres anys després, el 1985, vaig consolidar la plaça, per oposició, de professor d'escultura, modelatge i buidats en aquest lloc.

El 1987 era professor associat d'escultura a la Facultat de Belles Arts de Barcelona i el 1989 vaig presentar la tesi doctoral. La tesi em va donar una visió àmplia de l'activitat escultòrica que jo estava practicant. Vaig entrevistar un bon grapat d'artistes que treballaven la fusta fonamentalment de forma constructiva; vaig poder visitar alguns dels seus tallers a Galícia, País Basc, Aragó, Catalunya, etc., també exposicions i obra pública. En ocasions, vaig poder veure casa seva i recollir informacions substancials. Alguns d'aquests artistes, capdavanters, de la generació més gran dels bascs, van faltar ben aviat. Vaig arribar a temps de poder entrevistar-los i escoltar les raons d'algunes de les seves obres. Per a la tesi, vaig rebre un dels premis extraordinaris que la Facultat atorgava aquell any.

Superada la tesi, el 1990, vaig oposar a la plaça de professor Titular d'Escultura de la Universitat de Barcelona i actualment continuo treballant a Belles Arts ocupant aquesta plaça. Ara dec rondar els quaranta anys d'exercici docent.

Sempre has treballat en centres oficials?

En paral·lel a la trajectòria que t'he comentat sobre el tema que tractem, vaig poder fer altres activitats puntuals, i vaig participar en diferents cursos i escoles d'estiu, com ara la primera escola d'Escultura al Carrer de Tàrraga, el 1986. Va ser molt instructiu veure, parlar, conèixer amb tots aquells artistes de renom nacional que resolien els seus projectes al mateix temps que els alumnes feien la seva, o l'escola d'estiu, especialitzada en ceràmica; Ramon Fort, a Llers, Girona, el 1994 i el 1995, l'associació de ceramistes al Mas de les Mates, Terol, uns anys després, també a experiències pilot sobre la reforma del batxillerat com la de l'IES del Vallès, a Sabadell, el 1987, mentre era a la Llotja, tot just abans d'entrar de professor a Belles Arts..., i pot ser d'altres. En aquestes experiències d'estiu vaig confirmar el valor de la convivència temporal dels grups durant la realització de l'activitat d'escultura.

El Parc del Prat de l'Albereda de Morella és un exemple del que tu denomines “intervencions” realitzades amb el teu alumnat. Com inicias aquest tipus d'activitats experimentals?

De fet, ben aviat em vaig adonar dels avantatges de portar a terme activitats que suposessin un repte important per a l'alumnat, que els permetessin sortir de l'aula i que tinguessin un caire engrescador. Amb els alumnes de l'institut de batxillerat Campclar de Tarragona, el 1981, vam poder fer instruments musicals, exposicions dels treballs al propi centre i una mena de mural de formigó per al jardí. Vaig veure l'interès amb què s'enfangaven els alumnes, ho vivien com una mena de joc amb un compromís responsable i això els feia connectar. És una de les coses més gratificants, veure com l'alumnat s'enfronta a un repte i de moment veuen una possible solució, se'ls ilumina la cara, un petit somriure i uns ulls vibrants; és emocionant per a ells i molt motivador per a mi. Aquesta espurna emocional obre totes les portes de l'aprenentatge experimental i els fa madurar.

Per què denomines aquestes activitats “intervencions”?

A la Llotja vaig ser professor d'escultura, però l'escultura s'entenia de forma restrictiva i literal; per a aquestes activitats utilitzava el terme “intervencions” perquè això els hi donava un significat ample. L'escultura sempre l'he entès en un sentit molt obert, com un treball tridimensional, que si es vol, el podríem qualificar d'artístic. L'escultura entesa d'aquesta manera es converteix en una metodologia que permet afrontar diversitat de projectes tridimensionals.

Aquells primers anys, ja vaig confirmar la validesa d'aquestes activitats estimulants on l'alumnat entra en contacte amb la realitat d'un projecte: han de definir les línies generals del seu treball, han de fer dibuixos, esbossos, models, maquetes... i actualment, també amb tecnologies digitals, especulen amb diferents versions i debaten en grup, treballen determinats materials i resolen problemes tècnics concrets. A més a més, es veuen immersos en una tasca de treball cooperatiu amb objectius individuals i de grup... és una dinàmica emocionant i d'immersió molt formativa.

Amb les intervencions la tasca del professor es veu modificada rotundament, deixa de ser el mestre que dona lliçons d'escultura i passa a ser un coordinador de l'equip que s'implica plenament, que treballa colze a colze amb el grup en un projecte compartit, amb visió àmplia de l'escultura i de la tasca docent.

Com a professor d'escultura en l'Escola d'Arts i Oficis de Barcelona quines “intervencions” vau dur a terme?

La primera intervenció va ser una mena de joc de manipulació directa de materials. El 1983, els alumnes van triar un abocador de pedra de Fontpineda, prop de Barcelona, fa un grapat d'anys i encara recordo el nom de bona part de l'alumnat.

La següent va ser una instal·lació efímera a l'espai urbà, a la Via Augusta de Barcelona, l'any 1984; tot un repte per la dimensió del passeig, i la tercera, el curs següent, la vam portar a terme al pati interior de l'escola d'Arts i Oficis de Lleida.

El projecte de 1986 va ser un habitacle escenogràfic per al grup de teatre Kònic, que treballava amb titelles gegants articulades sobre el propi cos dels actors. Anys després, ja amb l'alumnat de Belles Arts, vam poder tornar a col·laborar amb aquest grup de teatre.

Els següents projectes, els aconseguíu quan ja ets professor a Belles Arts. Quins aspectes destacaries des del punt de vista de la formació de l'alumnat?

Quan vaig entrar a la Facultat de Belles Arts, amb el meu company de departament, el professor Jep Cerdà, vam elaborar una proposta de recerca, el Laboratori de Tridimensió, dins del departament interdisciplinari d'Estructura de la Imatge i de l'Entorn. Aquest laboratori de recerca va donar molts fruits en aquesta línia de treball, un bon grapat de projectes i d'intervencions.

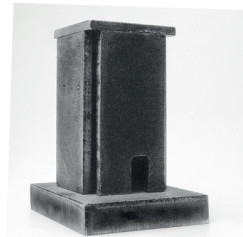
En essència, al laboratori es desenvolupava una metodologia de treball força interessant, fonamentada en la recerca sobre projectes concertats amb entitats externes. Sobre aquests projectes, l'alumnat aportava propostes creatives, les posaven en qüestió en la dinàmica de grup, s'escollien les viables i amb, molta freqüència, s'executava l'obra final.

L'orientació i la coordinació dels projectes era la feina principal del professorat. Nosaltres col·laboràvem intentant donar certa unitat al conjunt de propostes i, amb els equips, aconseguíem crear una dinàmica cooperativa capaç de fer la construcció de l'obra. El repte de portar a terme l'execució del projecte, i de vincular-lo a un lloc concret, és un estímul molt potent, un impuls considerable en la seva formació.

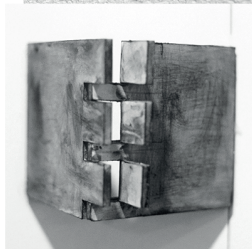
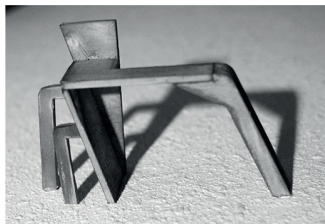
Quins projectes recordes?

En són uns quants. La dinàmica de treball i la convivència amb l'alumnat, companys de projecte, converteix aquestes intervencions en una experiència molt sòlida, intensa i difícil d'oblidar.

Imatges del procés de generació de models i maquetes de l'assignatura de Forma de l'antiga llicenciatura en Belles Arts

Exposició d'alguns dels primers models del projecte per al Parc infantil del Prat de l'Albereda

El primer va ser una col·laboració amb el grup de teatre Kònic, liderat per Rosa Sánchez, en una obra que es va presentar al Festival Internacional de Teatre de Sitges, a Tàrrrega i altres llocs. Els alumnes van fer titelles enormes de diferents tipus, rígides amb resina de polièster i flexibles amb espuma de poliuretà, van col·laborar en l'execució dels motlles dels actors i dels prototips.

Durant el curs 1989/90 ens van convidar a un esdeveniment artístic, l'*Artestate 90* de Savignano sul Rubicone, prop de Rimini, a Itàlia. Participaven tretze alumnes de Barcelona, i onze alumnes italians de l'Acadèmia d'Urbino. Durant el curs vam preparar els projectes i una vegada a Savignano ens van acollir meravellosament i vam construir els projectes amb la col·laboració dels empresaris i tallers del poble.

A la Biennal d'Art Contemporani de Montornès del Vallès, prop de Barcelona, vam participar dues o tres vegades, la primera també el 1991, sobre art efímer i el 1993, al *Mont-Art-93*, sobre art i ecologia, on vam participar amb dues instal·lacions efímeres i una exposició.

El curs 1991/92 vam poder fer un projecte conjunt des del Laboratori de Tridimensió, amb un reduït grup d'alumnat de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona. Aquest grup mixt va participar al *Workshop International d'Art Environmental* fent una estada per presentar el projecte a l'*Art i Visual Landscapes*, a La Haia, Holanda. I van guanyar el projecte d'art ambiental per la instal·lació de les escultures a una autopista de La Haia, prop de Zoetermeer.

En paral·lel vam fer quatre relleus murals, prou grans, per al Palau Reial de Justícia de Riad (Aràbia Saudí). El projecte era d'una empresa, *ADA Arriyadh Development Authority / Dumez. Iberarabia - W. Faris*, i nosaltres, alumnat i professors, vam executar els models que aquesta empresa va dissenyar prèviament; ells ens van passar uns dibuixos i, a partir d'ells, primer vam fer els relleus de polièster i després van supervisar la fosa en bronze, amb dues empreses, Morral de Sabadell i Exametal a Sant Adrià del Besòs. Vam anar a instal·lar-los al palau de Riad.

També el 1992, vam realitzar el Parc del Prat de Morella, amb la mateixa metodologia, i va marcar una línia de treball que va tenir certa continuïtat, el 1998, en un altre projecte, de construcció semblant, al Parc de Rafalafena de Castelló.

En aquesta línia constructiva de treball amb fusta, a meitat curs del 1996, seguint el model proposat per al *Mont-Art-93* vam projectar i vam fer una instal·lació efímera, amb troncs i sorra, per la Festa de la Solidaritat a la Plaça Universitat de Barcelona.

Van sortir altres projectes, posteriorment?

Sí, uns quants, diverses escenografies... però amb les reformes dels plans d'estudis es van reestructurar els departaments i el Laboratori de Tridimensió va desaparèixer com a tal. Aquell laboratori va donar peu a dos tallers, Foneria i Maquetes. Jo em vaig especialitzar en fosa de metall i he coordinat la Foneria des del seu origen en el Laboratori. A partir d'aquí ja sorgeixen nous projectes, però aquesta és una altra història.

Centrem-nos, doncs, en el projecte del Prat de l'Albereda. Com va sorgir aquest projecte?

Vaig tindre una conversa amb dos regidors de l'ajuntament de Morella, el regidor d'obres, Rafael Ripollès i el de cultura, Ernest Blanch i més tard també amb l'alcalde Javier Fabregat. Els vaig explicar com treballàvem al Laboratori de Tridimensió i els vaig comentar la possibilitat d'encetar un projecte docent de parc infantil al Prat de

Taller de fusteria situat en una de les naus de la Fàbrica de Giner de Morella. Construcció de les peces per al Parc infantil del Prat de l'Albereda portada a terme pel grup d'alumnes d'escultura, del Laboratori de Tridimensió, de la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona, al juny de 1992

l'*Alameda*, concretament en la zona situada entre el prat i la font, una zona residual que sempre havia estat plena d'arbusts i en la que hi havia alguns arbres. Els va semblar interessant veure com evolucionava aquesta proposta docent, amb la condició lògica de poder supervisar i fer un seguiment de tots els projectes que havíem de dissenyar i instal·lar.

Com va organitzar l'etapa de generació d'idees d'aquest projecte?

Amb la primera impressió d'aquesta xerrada i la conformitat d'aquests responsables, vam portar el projecte a l'equip del Laboratori i, donat que aquell any s'estaven desenvolupant diferents projectes, es va decidir ampliar la participació en la primera etapa a un grup d'alumnes d'escultura de tercer curs, al voltant d'una vintena: Ana Abellán Gómez, Ana M. Álvarez Grijaura, Sonia Jou Caballero, Carlos Mored Raluy, Joan C. Punsola Tomàs, Javier Querol Bel, Francesc Javier Rebull Rodríguez, Roser Rahola Estrada, Meritxell Rosich Solé, Lorenzo Sanjuan Pertusa, Francisco J. Sanz de Siria, Margarida Serra Oliveras, David Torrens i Jané, David Torres Lluelles; M. del Mar Vilajosana i Badia, M. Carmen Viñas Fernández.

També van participar, de forma molt activa, altres alumnes de l'especialitat, quart i cinquè curs de la llicenciatura, que ja havien engegat altres projectes del Laboratori de Tridimensió: Pedro Casis Aguado, Albert Catena Fernández, David Pérez Marín i una alumna i professora de la Massana, Matilde Grau Armengol.

Es va fer una bona recerca, l'exercici plantejava que cada alumne generés tot un conjunt coherent de petites obres, pensant des de l'escultura amb possibles solucions per a un projecte lúdic com aquest, sense massa condicionants. L'alumnat de tercer va fer molts models tridimensionals amb diversos materials. Eren petites maquetes i també dibuixos. De fet, cada alumne va omplir la seva taula amb un recull de fotos i dibuixos sobre el tema que estava tractant i amb petites maquetes. Allí ja es veia, en alguns casos una vessant fantàstica, en altres certa tendència a la concreció constructiva. Per fer la presentació de l'activitat van dissenyar un pòster cada un i també van fer una exposició en un centre cívic d'Hospitalet.

D'entre totes aquelles propostes, com es van seleccionar les peces finals que calia construir?

Mitjançant una delegació de l'ajuntament de Morella, crec recordar que érem l'arquitecte municipal, el regidor de cultura i potser algú altre, vam supervisar aquelles primeres idees. Nosaltres vam presentar un vídeo de tots els treballs preparatoris. Es va fer una primera tria de les peces que tenien un potencial concret per ser ubicades en el lloc escollit i els components de la delegació van fer algun suggeriment. De fet, van actuar amb molta delicadesa en veure que era una experiència docent on l'alumnat feia tot tipus de propostes divertides, en ocasions poc o gens viables i en altres amb moltes possibilitats. Ens van deixar la porta oberta per encetar la fase següent.

I vas tornar cap a Barcelona amb les recomanacions?

Sí clar, la concreció dels projectes escollits havia de ser el pas següent. Encara estaven al darrer trimestre del curs. De nou al Laboratori, vaig comunicar les opinions de la delegació i tots aquests aspectes van anar determinant els models definitius. Ja amb un equip més reduït, els habituals del Laboratori, amb alguna nova incorporació dels autors dels projectes preseleccionats, vam fer el triatge final i l'adaptació constructiva dels petits models presentats.

Vam fer unes proves sobre diferents maneres de construir les obres, per decidir el tipus de material constructiu de tot el conjunt. Recordo unes primeres maquetes fetes amb palets plans que es fan servir per als gelats. Finalment vam triar un sistema constructiu viable, amb un enllistonat de fusta resistent a les inclemències del clima morellà, una fusta africana, iroko. Preveiem que aquesta s'integraria raonablement en un entorn com el de l'*Alameda*.

A les imatges, he vist que hi ha alguna estructura de ferro.

Per fer els ancoratges, es van proposar unes cimentacions de formigó i estructures de ferro que suportaren l'entramat de les fustes. Però això encara no estava previst a les maquetes amb què treballaven al Laboratori. En aquesta fase volíem resoldre l'adaptació constructiva del model inicial al sistema d'enllistonat. Això determinava molt el resultat i volíem veure com quedava.

Quines propostes finals vau decidir portar a terme?

Sobre el planell de la zona escollida vam distribuir les possibles ubicacions i es van acordar els llocs i les peces que caldria instal·lar: *la torre, la trona, les casetes, el gronxador, els tobogans i els bancs amb la taula*.

La torre, en resposta al context emmurallat de Morella i amb la proximitat del campanar de Sant Miquel. Va ser el projecte de Lorenzo Sanjuan.

La trona va sorgir com una mena de castellet, on els més petits podrien amagar-se o saludar els vianants. Va ser el projecte d'Ana M. Álvarez, que va complementar l'accés del tal·lus amb una estructura escalable.

Les casetes, com tres tendes de campanya, van continuar en aquesta idea de refugi i van ser el projecte de M. del Mar Vilajosana.

El gronxador va sorgir mentre parlàvem sobre el possible nom que podria rebre el parc. Vam pensar que a Morella rebria el nom dels "columpios de l'Alameda" front als "columpios de la plaça Colon", així que David Torrens, Javier Rebull, Albert Catena i altres membres de l'equip van resoldre aquesta peça.

El tobogan es va construir en resposta a l'activitat tradicional del prat de lliscar sobre cartons quan l'herba ja és seca. Aquest va ser un projecte d'equip, va acabar amb dues rampes, una amb més pendent per pujar, i l'altra per baixar.

Els bancs i la taula va ser una proposta de Pedro Casis, en veure, per una part la necessitat dels pares de seure per vetllar als seus fills, per l'altra la d'alguns turistes que volguessin fer un àpat i finalment la de la gent gran que solien passejar al voltant del dipòsit aigua i seure per xerrar.

I amb aquestes propostes vam fer una previsió dels materials necessaris. La fusta enllistonada, els suports de ferro, les cimentacions, la nau per construir cada una de les parts, etc.

Aquestes necessitats com les vau solucionar? Les vau comunicar a l'Ajuntament?

Totes les necessitats de materials es van traslladar a l'Ajuntament i la resposta va ser excepcional. L'Ajuntament va encomanar la partida de fusta enllistonada que havíem previst a l'empresa Falomir de Castelló. Va posar a la nostra disposició una nau de la Fàbrica Giner, un lloc excepcional, preciós, a la vora del riu, en la qual s'havia conclòs un curs de fusteria, crec que promocionat per l'Ajuntament amb fons europeus, amb tota la seva maquinària; també l'ajut d'un fuster local que havia estat el

Construcció de la Torre del Parc de l'Albereda

professor d'aquesta escola, Jesús Tosca. La directora d'aquesta l'escola taller, Roser Vives, ens va facilitar les coses. Per altra banda, l'Ajuntament va contractar l'ajut del ferrer de Santa Llúcia, Manuel Mestre, amb qui vam poder dissenyar i construir les estructures de suport i els mecanismes de cada una de les peces; per a les excavacions, a Otilio Roda i per a les cimentacions ens van proporcionar l'ajut de la brigada municipal. El transport de les peces, des de la Fàbrica Giner al poble, el va fer Paco Olivares.

Per a dormir i menjar, es va habilitar l'antic col·legi dels escolapis. A banda, es va organitzar un sistema de transport amb un vehicle de la brigada d'obres, conduït per Tomàs Ramia, per comunicar el poble amb la fàbrica Giner.

I quan es van començar a construir aquelles peces?

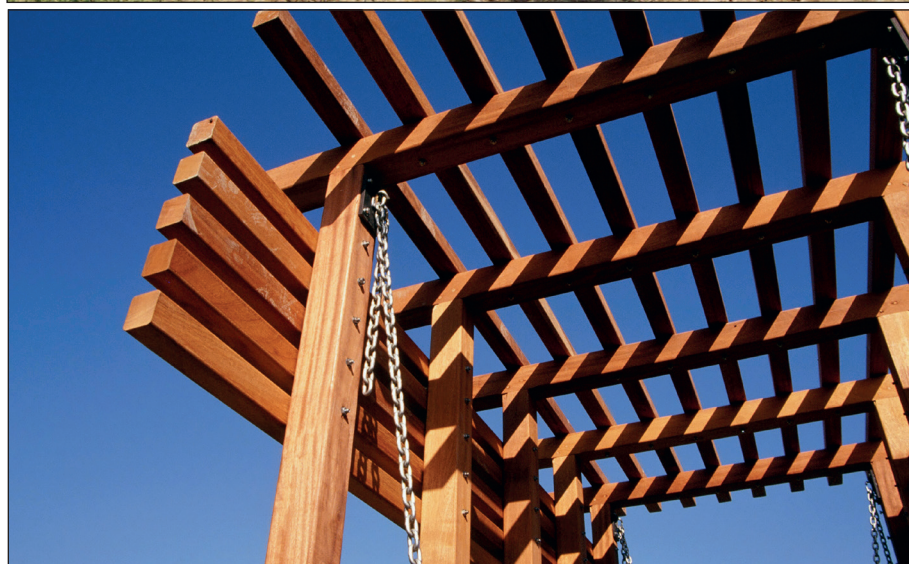
Quan l'alumnat va acabar els exàmens al mes de juny, vam anar cap a Morella. Va ser una estada limitada, crec que uns quinze dies; alguns dels alumnes tenien compromisos, com treballar a l'estiu o fer algun viatge, així que es va haver de fer un esforç important amb poc de temps.

Pel matí, Tomàs recollia l'alumnat al col·legi i els baixava al taller de la Fàbrica Giner; a migdia els pujava a dinar i els tornava a baixar, i finalment, al tard passava a recollir-los. Amb la meua furgoneta i el cotxe d'altres alumnes s'agilitzava qualsevol imprevist.

Els sistema constructiu que havien triat limitava la complexitat constructiva. Preveia aquesta situació de treball intens, realitzat en pocs dies, amb alumnat amb poca experiència. També la facilitat per mantenir el parc, desmuntar i substituir en el futur les fustes deteriorades. Per tant, vam reduir les dificultats tècniques. Teníem l'ajuda del fuster J. Tosca per al taller de fusteria i l'empenta d'alguns alumnes amb un bon nivell de preparació. Vaig coordinar petits equips per a la construcció de cada una de les peces, unes quinze unitats independents, una feïnada. Els treballs es van fer en aquells pocs dies, tant la construcció de cada una de les peces com la instal·lació en el lloc concret, però encara van quedar pendents alguns detalls. Els responsables de l'Ajuntament anaven fent les visites oportunes i els reajustaments finals els van solucionar el fuster i la brigada municipal una vegada conclusa la nostra estada.

Construcció de les
Casetes del Parc
de l'Albereda

Construcció del
Gronxador del
Parc de l'Albereda

Quins alumnes van anar a Morella?

El grup d'alumnes que van estar treballant en la construcció del parc a Morella va ser més reduït que el de les propostes inicials. Per operativitat, van anar els autors dels projectes i uns pocs col·laboradors: Ana M. Álvarez, Pedro Casis, Albert Catena, Matilde Grau, Carlos Mored, David Pérez, Joan C. Punsola, Javier Querol, Francesc Rebull, Lorenzo Sanjuan, Francisco Sanz, David Torrens i M. del Mar Vilajosana. També van venir altres alumnes, en visita puntual, a col·laborar i a veure com evolucionava tot allò.

Quina valoració fas dels resultats?

Vaig quedar impressionat pels resultats aconseguits amb aquella metodologia i amb aquella dinàmica, sobretot per l'energia que es desprenia en tot el procés. El grup, especialment durant el moment constructiu a Morella, va estrènyer relacions d'amistat; alguns d'aquells alumnes han continuat treballant en equip anys després.

Per mi, com pots entendre, era un repte molt significatiu, però per a l'alumnat també. Va ser una experiència especial que transcendia la dinàmica quotidiana de les assignatures reglades de la carrera. Evidentment, va ser una tasca **excepcionalment formativa** per als alumnes i un resultat especial del que podem gaudir al poble.

Tu deus veure aquest parc cada vegada que vas a Morella, com es conserva?

Ha aguantat força bé el pas del temps, encara que en ocasions es veu algun llistó fora de lloc; l'Ajuntament va fent el manteniment. És un parc viu, especialment a l'estiu o caps de setmana.

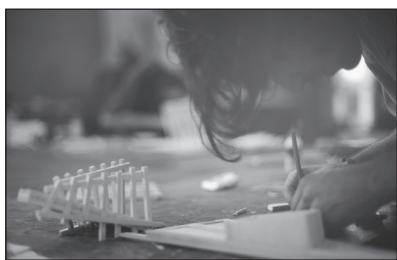
Aquest parc va donar peu a un altre projecte a Castelló.

Un encàrrec promogut per l'arquitecte, Francisco Grande Grande, que havia vist el que havíem fet al Prat de Morella, quan ell estava dirigint la construcció del Parc de Rafalafena. L'empresa constructora d'aquest parc, Agroman, va signar un conveni amb la Universitat de Barcelona a través de la Fundació Bosch i Gimpera, i jo mateix per contractar el disseny de les peces.

El projecte del Parc de Rafalafena de Castelló el vaig abordar amb els alumnes del laboratori. La dinàmica va ser prou diferent ja que es disposava de menys temps. L'alumnat no podia participar ni en la construcció ni en la instal·lació de les peces. L'equip del Laboratori que vaig coordinar es va encarregar del disseny de les maquetes i aquestes havien de servir de patró per construir les peces definitives. Es va treballar directament amb models tridimensionals sense planells de cap tipus, com havíem fet per a Morella.

Crec que en aquell grup estàvem: Rubén Campo López, Dolors Comas Alegri, Pep Mayugó Majó, Lluís Sabadell Artiga, pot ser algú altre i jo mateix. Aquest equip va dissenyar els primers models en cartró ploma i després van construir unes maquetes amb llistonets de fusta, pintats amb colors vius. Com a Morella, vam utilitzar la fusta allistonada i a diferència del parc del Prat, que tenia un aspecte més rural, vam optar per aplicar color pensant en la lluminositat de l'entorn urbà.

Vaig presentar aquestes maquetes a l'arquitecte, al responsable de l'empresa constructora i al cap d'obres, en el mateix lloc on s'havien d'ubicar les peces finals, en aquell moment estava tot en construcció. A partir de la seva acceptació, Agroman va contractar amb els tècnics que havien de construir aquestes peces: a Morella, el fuster José M. Gamundí, els ferrers germans Olivares i el pintor José M. García. Jo vaig anar

Elaboració de les maquetes del projecte del Parc infantil del Parc de Rafalafena de Castelló i peces finals instal·lades al mateix lloc

fent tot el seguiment de construcció, participant quan calia; les maquetes van ser una guia excel·lent i l'experiència dels professionals va solucionar els problemes tècnics que anaven sorgint. De la instal·lació final de les peces, en el seu lloc definitiu, se'n va encarregar la constructora. En conjunt el procés va ser diferent.

Des del punt de vista docent, creus que es podria sistematitzar la integració d'aquestes activitats en la formació de l'alumnat de Belles Arts?

La primera dificultat radica a trobar projectes que es puguin ajustar al període docent. Els equips tenen una duració limitada per la durada de les assignatures i amb molta freqüència els projectes tenen un ritme diferent. Amb el Grau, la cosa s'ha complicat. Per altra banda, aquestes oportunitats requereixen una implicació indefinida del personal docent i això no sempre és possible. Cal pensar en els entrebancs administratius...

En fi, existeixen moltes altres dificultats, en cada cas en sorgeixen un grapat, però des del punt de vista de l'alumnat, són activitats molt apreciades i molt ben valorades en les enquestes d'avaluació. Vist així, i malgrat tots els problemes, ens cal defensar metodologies vives i participatives com aquestes, les activitats creatives ho requereixen especialment.